

Justiitsministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 29.10.2019 nr 8-2/6035

Meie 11.11.2019 nr 4/243

Arvamuse esitamine äriseadustiku, tõestamisseaduse ja notari tasu seaduse muutmise seaduse eelnõu (101 SE) kohta

Lugupeetud Kairit Kirsipuu!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Justiitsministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust äriseadustiku, tõestamisseaduse ja notari tasu seaduse muutmise seaduse eelnõu (101 SE) kohta, millega leevendatakse osaühingu osa võõrandamise vorminõudeid. Kaubanduskoda üldiselt toetab eelnõus sisalduvaid muudatusi, mis kaotavad osa võõrandamise tehingutega seotud põhjendamatud vorminõuded, annavad osanike nimekirja andmetele avaliku usaldatavuse ning võimaldavad heausksetel kolmandatel isikutel nendele andmetele tuginedes omandada osa või õigust. Samas peame vajalikuks vähesel määral muuta eelnõu sõnastust.

1. Osa võõrandamise tehingu vorminõue

Äriseadustiku kohaselt peab nii osa võõrandamise kohustus- kui käsutustehing olema notariaalselt tõestatud. Nõustume, et nii ranged osa võõrandamise tehingute vorminõuded takistavad osade õiguskäivet ja seda eelkõige juhul, kui osa võõrandamise tehingu osapoolteks on välismaalane. Kaubanduskoda toetab ettepanekut kaotada vorminõue osa võõrandamise kohustustehingu suhtes ning võimaldada osa võõrandamise käsutustehingut teha notariaalselt kinnitatud või elektroonilises vormis.

Samas teeme ettepaneku lubada osa võõrandamise käsutustehingut teha endiselt ka notariaalselt tõestatud vormis. Selline lahendus aitab tagada, et notar saab osa võõrandamise tehingu tõestamisel väljastada kohe notariaalselt tõestatud osa omandamise tunnistuse ning juhatus ei pea hiljem pöörduma uuesti notari poole selle tunnistuse saamiseks nagu see toimuks notariaalselt kinnitatud ja elektroonilises vormis tehtud tehingute puhul. Juhime tähelepanu ka sellele, et ühinguõiguse revisjoni töörühma poolt välja pakutud muudatuse kohaselt võib osa võõrandada notariaalselt tõestatud tehingu abil. Me ei näe mõjuvat põhjust, miks peaks notariaalse tõestamise vormi äriseadustikust välja jätma. Seetõttu teeme ettepaneku muuta eelnõu § 1 punkti 6 sõnastust äriseadustiku § 149 lg 4 sõnastuse osas järgmiselt:

„(4) Osa võõrandamise käsutustehing peab olema notariaalselt tõestatud, notariaalselt kinnitatud või elektroonilises vormis.“

2. Osa pantimise tehingu vorminõue

Sarnaselt osa võõrandamise tehingule võiks ka osa pantimise tehingut lubada teha lisaks eelnõus väljapakutud notariaalselt kinnitatud või elektroonilisele vormile notariaalselt tõestatud vormis. Teeme ettepaneku muuta eelnõu § 1 p 7 sõnastust järgmiselt:

„7) paragrahvi 151 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

(2) Osa pantimise käsutustehing peab olema notariaalselt tõestatud, notariaalselt kinnitatud või elektroonilises vormis.“;

3. Põhikirjaga sätestatav erand osa võõrandamise vorminõuetest

Eelnõu § 1 punktiga 6 muudetakse äriseadustiku § 149 lg 5 sõnastust selliselt, et põhikirjaga võib näha ette, et osa võõrandamise käsutustehingule ei kohaldada seadusest tulenevat vorminõuet.

Kaubanduskoda on sellele muudatusele vastu järgmistel põhjustel:

- Sellise muudatuse järele puudub suur vajadus, sest eelnõu leevendab märgatavalt osa võõrandamise tehingu vorminõuet. Osa võõrandamise tehingut on edaspidi võimalik teha digiallkirja abil ning tänu E-reidentsuse programmile on ka välismaalastel võimalik osa võõrandamise tehingule digiallkiri anda. Lisaks on välismaalastel võimalik eelnõu kohaselt teha tehing notariaalselt kinnitatud vormis mõne välisriigi notari juures.
- Teiseks näeme muudatuse juures suure ohukohana seda, et põhikirjaga võib ette näha ka suulise vorminõude. Suuline vorminõue tekitab aga segadust, vähendab olulisel määral õiguskindlust ning võib põhjustada vaidlusi. Seeläbi võib muudatus avaldada Eesti ärikeskkonnale hoopis negatiivset mõju.
- Eelnõu annab osaühingu osanike nimekirja andmetele avaliku usaldatavuse. Kui põhikirjaga kaldutakse kõrvale osa võõrandamise vorminõudest, siis ei anta ka osanike nimekirja andmetele avalikku usaldatavust. Selline erand muudab avalikkuse jaoks keerulisemaks aru saada, kas ja millistel tingimustel on osanike nimekirja andmetel avalik usaldatavus. Kui avalik usaldatavus anda, siis võiks see kehtida ilma eranditeta.

Eelnevast tulenevalt teeme ettepaneku jätta eelnõu § 1 p-st 6 välja äriseadustiku § 149 lg 5 muutmine. Seoses selle muudatusega tuleb ka ülejäänud eelnõust jätta välja selle erandiga seotud sätted (eelnõu § 1 p-s 10 sisalduv äriseadustiku § 182 lg 1⁴ ja 1⁵, eelnõu § 1 p-s 11 sisalduva äriseadustiku § 525⁸ lg 1 2. lause).

4. Eesti väärtpaberite registris registreeritud osa võõrandamise vorminõue

Äriseadustiku § 149 lg 5 kohaselt ei pea Eesti väärtpaberite registris registreeritud osade võõrandamisel järgima äriseadustikust tulenevat vorminõuet. Eelnõu § 1 punktiga 6 kaotatakse vorminõude erand väärtpaberite registris registreeritud osade puhul. Jääb ebaselgeks, kas eelnõu koostajad on soovinud sellist tagajärge, et edaspidi tuleb ka väärtpaberite registris registreeritud osa võõrandamine teha notariaalselt kinnitatud või elektroonilises vormis. Vähemalt seletuskirjas ei ole sellise

muudatuse tegemist põhjendatud. Kaubanduskoja hinnangul puudub vajadus sellise muudatuse järele, kui ka edaspidi on lubatud osad registreerida väärtpaberite registris. Seega peaks äriseadustikku jääma alles väärtpaberite registris registreeritud osa võõrandamise vorminõude erisus.

5. Osanike teavitamine osanike nimekirja muudatustest

Äriregister võiks saata osanikele automaatse teavituse, kui äriregistris toimub muudatus osanike nimekirjas. Selleks peaks juhatus esitama äriregistrile osanike e-posti aadressid. Samasugune teavitus toimub täna kinnistusraamatu kannete osas. Selline lahendus aitab osanikel kiiresti kasutusele võtta vajalikke meetmeid, kui äriregistris olev osanike nimekiri ei ole õige.

Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja ettepanekuid arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070